

Ank	2017-06-14
Dnr	RR 2017-169

Per 27/6

Regelrådet Regelrådet <regelradet@regelradet.se>

URS DELNING Extern, förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100), Svar 30/6

1 meddelande

Asa Halvarsson <asa.halvarsson@regeringskansliet.se>

14 juni 2017 12:59

Till: "regelradet@regelradet.se" <regelradet@regelradet.se>, "registrator@uu.se" <registrator@uu.se>, "lu@lu.se" <lu@lu.se>, "registrator@gu.se" <registrator@gu.se>, "registrator@su.se" <registrator@su.se>, "umea.universitet@umu.se" <umea.universitet@umu.se>, "registrator@liu.se" <registrator@liu.se>, "registrator@ki.se" <registrator@ki.se>, "registrator@ltu.se" <registrator@ltu.se>, "registrator@kau.se" <registrator@kau.se>, "registrator@lnu.se" <registrator@lnu.se>, "registrator@oru.se" <registrator@oru.se>, "registrator@miun.se" <registrator@miun.se>, "registrator@bth.se" <registrator@bth.se>, "registrator@hb.se" <registrator@hb.se>, "registrator@du.se" <registrator@du.se>, "registrator@hig.se" <registrator@hig.se>, "registrator@hh.se" <registrator@hh.se>, "registrator@hkr.se" <registrator@hkr.se>, "registrator@his.se" <registrator@his.se>, "registrator@hv.se" <registrator@hv.se>, "registrator@mah.se" <registrator@mah.se>, "registrator@mdh.se" <registrator@mdh.se>, "registrator@sh.se" <registrator@sh.se>, "registrator@ju.se" <registrator@ju.se>, "info@esh.se" <info@esh.se>, "info@sophiahemmethogskola.se" <info@sophiahemmethogskola.se>, "info@rkh.se" <info@rkh.se>

Kopia: Ann-Charlotte Wallin <ann-charlotte.wallin@regeringskansliet.se>, Lovisa LH Hellberg <lovisa.lh.hellberg@regeringskansliet.se>

Delning av förordning

Härmed delas förslag till förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100).

- Innebörd: I högskoleförordningen, bilaga 2, finns examensbeskrivningar för examina som får avläggas inom högskoleutbildning. Det föreslås nu att det i ett antal examensbeskrivningar under rubriken Kunskap och förståelse införs ett nytt mål om att studenten för respektive examen ska visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Det gäller examensbeskrivningarna för fysioterapeutexamen, sjuksköterskeexamen, socionomexamen, juristexamen, läkarexamen, psykologexamen och tandläkarexamen. Införandet av det nya målet föreslås mot bakgrund av vad regeringen anfört i regeringens skrivelse Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (Skr. 2016/17:10, s. 147-148).
- Förslaget
  - har inte EU-anknytning
  - har inte finansiell innebörd
  - har inte organisatorisk innebörd
  - har inte betydelse för miljön
  - har inte bedömts anmälningspliktigt enligt direktiv (EU) 2015/1535 (se EU-cirkulär nr 8).

- Förslaget till förordning stöder sig på regeringens restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket RF.
- En konsekvensbeskrivning har upprättats, se bilaga.
- Frågor under delningstiden besvaras av Lovisa Hellberg, Universitets- och högskoleenheten, ankn. 51606 eller Ann-Charlotte Wallin, rättssekretariatet, ankn. 54661.
- Synpunkter lämnas senast **30 juni 2017** till Ann-Charlotte Wallin, ann-charlotte.wallin@regeringskansliet.se

Eva Lenberg

Rättschef

Mottagare utöver delningslistan:

Helena Salomonsson, SB/SAM
Mats Pertoft, SB/SAM

Christian Olsson, Ju/KRIM
Hedvig Tängdén, Ju/DOM
Elisabeth Hovmöller, Ju/L2
Ida Olsson, Ju/L5
Anna Björnemo, Ju/PO
Helena Hagelberg, S/JÄM
Carita Nyssölä Linde, S/FS
Henrik Ingrids, S/FST
Karin Hjelmer, S/FST
Love Hansson, Fi/BA
Andrés Zanzi, Ku/DISK

Regelrådet

Uppsala universitet

Lunds universitet

Göteborgs universitet

Stockholms universitet

Umeå universitet

Linköpings universitet

Karolinska institutet

Luleå tekniska universitet

Karlstads universitet

Linnéuniversitetet

Örebro universitet

Mittuniversitetet

Blekinge tekniska högskola

Högskolan i Borås

Högskolan Dalarna

Högskolan i Gävle

Högskolan i Halmstad

Högskolan Kristianstad

Högskolan i Skövde

Högskolan Väst

Malmö högskola

Mälardalens högskola

Södertörns högskola

Ersta Sköndal Högskola AB

Sophiahemmet, Ideell förening

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Stiftelsen Rödakorshemmet

---

2 bilagor

 170614 Delningsmissiv + bilaga.pdf
167K

 hskförordn_1993-100_bilaga_2.pdf
193K

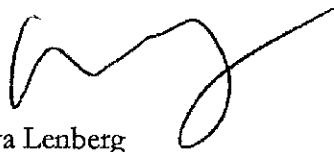
Utbildningsdepartementet
Rättssekretariatet
Ann-Charlotte Wallin
ann-charlotte.wallin@regeringskansliet.se

Delning av förordning

Härmed delas förslag till förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100).

- Innebörd: I högskoleförordningen, bilaga 2, finns examensbeskrivningar för examina som får avläggas inom högskoleutbildning. Det föreslås nu att det i ett antal examensbeskrivningar under rubriken Kunskap och förståelse införs ett nytt mål om att studenten för respektive examen ska visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Det gäller examensbeskrivningarna för fysioterapeutexamen, sjuksköterskeexamen, socionomexamen, juristexamen, läkarexamen, psykologexamen och tandläkarexamen. Införandet av det nya målet föreslås mot bakgrund av vad regeringen anfört i regeringens skrivelse Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid (Skr. 2016/17:10, s. 147-148).
- Förslaget
  - har inte EU-anknytning
  - har inte finansiell innebörd
  - har inte organisatorisk innebörd
  - har inte betydelse för miljön
  - har inte bedömts anmälningspliktigt enligt direktiv (EU) 2015/1535 (se EU-cirkulär nr 8).
- Förslaget till förordning stöder sig på regeringens restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket RF.

- En konsekvensbeskrivning har upprättats, se bilaga.
- Frågor under delningstiden besvaras av Lovisa Hellberg, Universitets- och högskoleenheten, ankn. 51606 eller Ann-Charlotte Wallin, rättssekretariatet, ankn. 54661.
- Synpunkter lämnas senast **30 juni 2017** till Ann-Charlotte Wallin, ann-charlotte.wallin@regeringskansliet.se

Eva Lenberg
Rättschef

Mottagare utöver delningslistan:

Helena Salomonsson, SB/SAM
Mats Pertoft, SB/SAM

Christian Olsson, Ju/KRIM
Hedvig Tängdén, Ju/DOM
Elisabeth Hovmöller, Ju/L2
Ida Olsson, Ju/L5
Anna Björnemo, Ju/PO
Helena Hagelberg, S/JÄM
Carita Nyssölä Linde, S/FS
Henrik Ingrid, S/FST
Karin Hjelmer, S/FST
Love Hansson, Fi/BA
Andrés Zanzi, Ku/DISK

Regelrådet
Uppsala universitet
Lunds universitet
Göteborgs universitet
Stockholms universitet
Umeå universitet

Linköpings universitet
Karolinska institutet
Luleå tekniska universitet
Karlstads universitet
Linnéuniversitetet
Örebro universitet
Mittuniversitetet
Blekinge tekniska högskola
Högskolan i Borås
Högskolan Dalarna
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan Kristianstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Väst
Malmö högskola
Mälardalens högskola
Södertörns högskola
Ersta Sköndal Högskola AB
Sophiahemmet, Ideell förening
Stiftelsen Högskolan i Jönköping
Stiftelsen Rödakorshemmet

Bilaga

Konsekvenser av förslaget

Ekonomiska konsekvenser

I skrivelsen Makt mål och myndighet – feministisk politik för ett jämställt samhälle (Skr. 2016/17:10) aviseras att vissa examensbeskrivningar ska ändras för att inkludera kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. I skrivelsen görs bedömningen att denna åtgärd inte leder till kostnadsökningar för staten, kommuner eller landsting utan kan genomföras inom nuvarande ekonomiska ramar.

Berörda av regleringen

Lärosäten med tillstånd att utfärda fysioterapeutexamen, sjuksköterskeexamen, socionomexamen, juristexamen, läkarexamen, psykologexamen, och tandläkarexamen berörs av förslagen. Vidare berörs de framtida arbetsgivarna, de studenter som avser att studera på berörda utbildningar samt de som senare möter dem i deras yrkesutövning.

Konsekvenser för lärosätena

Förslagen kommer att innebära vissa förändringar av utbildningar som leder till fysioterapeutexamen, sjuksköterskeexamen, socionomexamen, juristexamen, läkarexamen, psykologexamen, och tandläkarexamen. Enligt Universitetskanslersämbetets rapport Hur mänskliga rättigheter, mäns våld mot kvinnor och våld mot barn beaktas i högre utbildning (2015:25) är det dock många lärosäten som redan har undervisning om mäns våld mot kvinnor och våld mot barn på utbildningar som leder till nämnda examina (fysioterapeutexamen omfattades inte av Universitetskanslersämbetets granskning). Förändringarna bedöms kunna genomföras inom ramen för nuvarande utbildningstid och lärosätenas nuvarande anslag och bidrag.

Konsekvenser för arbetsgivarna

Förslaget innebär att kunskapen om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer kommer att öka hos yrkesgrupperna, vilket är positivt för framtida arbetsgivare. Eftersom förslaget inte innebär någon större förändring i utbildningen eller att utbildningstiden förlängs bedöms varken anställningsbarheten eller kompetensförsörjningen i övrigt påverkas. Förslaget bedöms inte medföra några andra konsekvenser.

Konsekvenser för studenterna

Förslagen innebär att studenter på de berörda utbildningarna kommer att få en ökad kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, vilket innebär att de kommer att vara bättre förberedda på att arbeta med dessa frågor när de har avslutat sin utbildning. Förslagen påverkar inte utbildningarnas längd. Bedömningen är att studenternas anställningsbarhet påverkas positivt.

Konsekvenser för de som möter de utexaminerade i deras framtida yrkesutövning

En viktig förutsättning för utveckling av arbetssätt och insatser är att de som i sitt yrke möter våldsutsatta har relevant kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Förslaget innebär att behoven hos personer som har utsatts för mäns våld och våld i nära relationer kommer att kunna mötas på ett bättre sätt, vilket är positivt för de drabbade.

Konsekvenser för jämställdhet och integration

Kvinnor och flickor utsätts för våld av närstående oftare än män och pojkar. Förslagen om ökad kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer bedöms ha positiva konsekvenser för jämställdheten. Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för integrationspolitiken.

Förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100);

SFS

Utkom från trycket

utfärdad den dd mm 2017.

Regeringen föreskriver att bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100)¹ ska ha följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2018.

På regeringens vägnar

UNDERSKRIFT1

Underskrift2
(Utbildningsdepartementet)

¹ Förordningen omtryckt 1998:1003.

EXAMENSORDNING

---

4. Examensbeskrivningar

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ

Fysioterapeutexamen

Omfattning

Fysioterapeutexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För fysioterapeutexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som fysioterapeut.

Kunskap och förståelse

För fysioterapeutexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar individers och grupperns hälsa,
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För fysioterapeutexamen ska studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med individen genomföra fysioterapeutiska åtgärder samt förmåga att initiera och medverka i hälsofrämjande, behandlande, habiliterande och rehabiliterande arbete på individ-, grupp- eller samhällsnivå,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupperns behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra vägledande uppgifter,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och

² Senaste lydelse 2016:707.

– visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För fysioterapeutexamen ska studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter eller patienter, deras närstående och andra grupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För fysioterapeutexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För fysioterapeutexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Sjuksköterskeexamen

Omfattning

Sjuksköterskeexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För sjuksköterskeexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som sjuksköterska.

Kunskap och förståelse

För sjuksköterskeexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet,
- visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa,

- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För sjuksköterskeexamen ska studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling,
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar,
- visa förmåga att identifiera behov av och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetssäkring,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupper behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För sjuksköterskeexamen ska studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För sjuksköterskeexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För sjuksköterskeexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Socionomexamen

Omfattning

Socionomexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 210 högskolepoäng.

Mål

För socionomexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för självständigt socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Kunskap och förståelse

För socionomexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa kunskap om och förståelse för samspelet mellan individers och grupper sociala situation, levnadsvillkor, fysiska och psykiska hälsa samt funktionsförmåga i förhållande till samhällliga och andra bakomliggande faktorer,
- visa kunskap om ledning av socialt arbete,
- visa kunskap om och förståelse för barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar kvinnors och mäns livsbetingelser, och
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Färdighet och förmåga

För socionomexamen ska studenten

- visa sådan färdighet och förmåga som krävs för att utveckla och genomföra socialt arbete på olika nivåer i samhället i samarbete med de människor som berörs,
- visa förmåga att tillämpa relevanta författningar i synnerhet inom det sociala området,
- visa förmåga att förstå, utreda och analysera sociala processer och problem, och
- visa förmåga att identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För socionomexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt bemötande och förhållningssätt,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För socionomexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För socionomexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

EXAMINA PÅ AVANCERAD NIVÅ

Juristexamen***Omfattning***

Juristexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 270 högskolepoäng.

Mål

För juristexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att arbeta inom yrken för vilka juristexamen är ett behörighetskrav samt inom annan yrkesverksamhet inom det juridiska området som förutsätter sådan kunskap och förmåga.

Kunskap och förståelse

För juristexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa fördjupad kunskap i och förståelse av centrala juridiska ämnen samt kunskap i andra ämnen som är av särskild betydelse för tillämpningen av de juridiska kunskaperna,
- visa kännedom om rättssystemets roll nationellt och internationellt,
- visa kunskap om sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar kvinnors och mäns livsbetingelser, och
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Färdighet och förmåga

För juristexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att tillämpa kunskap samt att göra kvalificerade bedömningar,
- visa fördjupad förmåga att använda olika tolknings- och tillämpningsmetoder inom juridik,

- visa förmåga att systematiskt, kritiskt och självständigt identifiera, formulera och analysera frågeställningar samt planera och genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att arbeta såväl individuellt som i samverkan med andra, och
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser i dialog med olika grupper.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För juristexamen ska studenten

- visa förmåga att inom området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga och samhällliga frågor, såsom de mänskliga rättigheterna och etiska aspekter,
- visa förmåga till ett självständigt och kritiskt förhållningssätt gentemot rättssystemet,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För juristexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

Övrigt

För juristexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Läkarexamen

Omfattning

Läkarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 330 högskolepoäng.

Mål

För läkarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för läkaryrket och för att fullgöra den allmäntjänstgöring (AT) som fordras för att få behörighet som läkare.

Kunskap och förståelse

För läkarexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,

- visa såväl bred som fördjupad kunskap inom det medicinska området inbegripet kunskap om och förståelse för förhållanden i samhället som påverkar hälsan för olika grupper och individer, såväl barn som kvinnor och män,
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer,
- visa kunskap om ekonomi och organisation som är av betydelse för hälso- och sjukvården, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För läkarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att självständigt diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden hos patienter och i samverkan med patienten behandla dessa,
- visa förmåga att initiera och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete inom hälso- och sjukvården för såväl enskilda som grupper av patienter,
- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera och använda kunskap samt analysera och bedöma komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa fördjupad förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper såväl inom hälso- och sjukvården som inom vård och omsorg,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa fördjupad förmåga att på vetenskaplig grund diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar inom det medicinska området med olika grupper samt att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information, och
- visa fördjupad förmåga att initiera, medverka i och genomföra förbättringsarbete samt utvärdera medicinsk behandlingsverksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För läkarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till helhetssyn på patienten utifrån ett vetenskapligt och humanistiskt synsätt med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett etiskt och professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För läkarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

För läkarexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Psykologexamen

Omfattning

Psykologexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng.

Mål

För psykologexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som psykolog och för att fullgöra föreskriven praktisk tjänstgöring (PTP) som fordras för att få behörighet som psykolog.

Kunskap och förståelse

För psykologexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om psykologiska metoder för utredning och åtgärd avseende individer, grupper och organisationer,
- visa fördjupad kunskap och förståelse för samhälls- och familjeförhållanden som påverkar olika grupper och individer, såväl barn som kvinnor och män,
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För psykologexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att bedriva psykologisk behandling,
- visa förmåga att under handledning bedriva psykoterapi,
- visa fördjupad förmåga att självständigt planera, leda och genomföra förebyggande arbete samt utvecklings- och förändringsarbete med inriktning på individer, grupper, organisationer och miljöer,
- visa fördjupad förmåga att på vetenskaplig grund kritiskt utvärdera och utveckla behandlingsarbete och åtgärdsprogram inom verksamhetsområdet,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper,
- visa förmåga att för berörda parter muntligt och skriftligt redogöra för utredning, åtgärd och resultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa, och
- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För psykologexamen ska studenten

- visa förmåga att fortlöpande utveckla självkänedom och empatisk förmåga,
- visa fördjupad förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För psykologexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

Övrigt

För psykologexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Tandläkarexamen*Omfattning*

Tandläkarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng.

Mål

För tandläkarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som tandläkare.

Kunskap och förståelse

För tandläkarexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om och förståelse för sambandet mellan patientens orala hälsotillstånd och hans eller hennes allmänna hälsotillstånd och medicinska tillstånd samt andra bakomliggande faktorer,
- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer,
- visa kunskap om och förståelse för produkter och material som används inom tandvården och deras påverkan på allmänhälsa, munhälsa och miljö,

- visa kunskap om ekonomi och organisation som är av betydelse för tandvården, och
  - visa kunskap om relevanta författningar.
- SFS**

Färdighet och förmåga

För tandläkarexamen ska studenten

- visa förmåga att självständigt diagnostisera och behandla sjukdomar och anomalier i tänder, munhåla, käkar och omgivande vävnader hos patienter i olika åldrar och med olika behov,
- visa förmåga att initiera och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete inom tandvården för såväl individer som grupper av patienter,
- visa fördjupad förmåga att planera, leda, samordna och utveckla tandvårdsarbete,
- visa förmåga att utvärdera odontologisk vård, varvid särskild vikt läggs vid kvalitetssäkring,
- visa fördjupad förmåga till lagarbete och samverkan med samtliga personalgrupper inom tandvården, liksom med andra yrkesgrupper inom vård och omsorg, och
- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att på vetenskaplig grund diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar inom det odontologiska området.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För tandläkarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt och därmed värna om och respektera patientens behov, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För tandläkarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

Övrigt

För tandläkarexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ ELLER AVANCERAD NIVÅ

